

काठमाडौँ महानगरपालिका, शिक्षा विभाग
कक्षा ९ को लागि

चित्रकला र मूर्तिकला
Drawing and Sculpture

पाठ्यक्रम

Glocal Academy of Skills द्वारा तयार गरिएको

२०७९ (2023 AD)

विषय सूची

परिचय:.....	1
लक्ष्य:	1
उद्देश्य:.....	1
पाठ्यक्रमको वर्णन:.....	1
तालिम अवधि:.....	1
लक्षित समूह:.....	1
लक्षित स्थान:	1
विद्यार्थी संख्या:	1
प्रशिक्षणको भाषा:.....	1
विद्यार्थी उपस्थिति:	1
प्रशिक्षकको योग्यता:	1
प्रशिक्षक-विद्यार्थीको अनुपात:	1
प्रशिक्षण विधि:.....	2
विद्यार्थी मूल्यांकन:	2
प्रमाण-पत्र प्रदान:.....	2
प्रशिक्षण सम्बन्धी सुझाव:	2
पाठ्यक्रम संरचना (Curriculum Structure)	3
मोड्युल १: परिचय (Introduction)	4
मोड्युल २: कागजमा आधारित चित्रकला (Basic Drawing on Papers).....	5
मोड्युल ३: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)	12
परियोजना १	21
परियोजना २.....	22
औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials).....	24
मूल्याङ्कन र मार्किङ योजना (Assesment and Marking Scheme)	26
क्यारियर परामर्श पाठ्यक्रम (Career Counseling Curriculum)	28

परिचय:

यो पाठ्यक्रममा चित्रकला र मूर्तिकला (Drawing and Sculpture) सम्बन्धी ज्ञान तथा सीपहरू समावेश गरिएको छ। यस पाठ्यक्रमले विद्यार्थीहरूलाई व्यक्तिगत एवम् औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको सुरक्षालाई पहिलो प्राथमिकता दिएर प्रयोगात्मक अभ्यास मार्फत सीप प्राप्त गर्न र दक्ष हुन मार्ग निर्देशन प्रदान गर्दछ।

लक्ष्य:

कक्षा ९ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूलाई अभिरुची भएको विषयसँग सम्बन्धित आधारभूत सीपहरू प्रदान गर्न ।

उद्देश्य:

यस पाठ्यक्रममा आधारित रहेर सञ्चालित तालिम कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेपछि विद्यार्थीहरूले व्यक्तिगत, औजार उपकरण र कार्यस्थलको सुरक्षाका नियमहरू समेत पालना गरेर निम्न कार्यहरू गर्न सक्नेछन्:

- आधारभूत रेखाचित्र बनाउन
- माटोबाट आधारभूत मुर्तिहरू बनाउन ।

पाठ्यक्रमको वर्णन:

यो पाठ्यक्रम चित्रकला र मूर्तिकला सँग सम्बन्धित कार्यहरूमा आधारित छ र उक्त कार्यहरूलाई विभिन्न मोड्युलहरूमा समावेश गरिएकोछ। (पाठ्य संरचना हेर्नुहोस्)।

तालिम अवधि:

९० घण्टा

लक्षित समूह:

- कक्षा ९ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू

लक्षित स्थान:

विद्यालय

विद्यार्थी संख्या:

एक समूहमा अधिकतम २० जना

प्रशिक्षणको भाषा:

प्रशिक्षणको भाषा नेपाली हुनेछ। यद्यपी, छलफल स्थानीय भाषामा र प्राविधिक शब्दावलीहरू (Technical Terminologies) अंग्रेजीमा उल्लेख हुन सक्नेछन्।

विद्यार्थी उपस्थिति:

सिकाई अवधिभर विद्यार्थीको उपस्थिति प्रत्येक मोड्युलमा कम्तीमा ९० % पुगेको हुनु पर्नेछ अन्यथा प्रमाणपत्र पाउन योग्य मानिने छैन।

प्रशिक्षकको योग्यता:

- सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह अथवा राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिबाट न्यूनतम तह २ अथवा सो सरहको डिग्री प्राप्त गरी १ वर्षको प्रशिक्षण अनुभव हासिल गरेको;

प्रशिक्षक-विद्यार्थीको अनुपात:

- प्रयोगात्मक कक्षाको लागि अनुपात १:१०
- सैद्धान्तिक कक्षाको लागि अनुपात १:२०

प्रशिक्षण विधि:

यस पाठ्यक्रममा आधारित रहेर तालिम सञ्चालन गर्दा प्रशिक्षणको क्रममा उदाहरणयुक्त व्याख्या, छलफल, प्रदर्शन, समूह कार्य, अभ्यास लगायत नविनतम शिक्षण विधिहरू प्रयोग गरिनेछ।

विद्यार्थी मूल्यांकन:

- विद्यार्थीहरूले प्राप्त गरेको सीपको मूल्यांकन सम्बन्धित प्रशिक्षकले नियमित रूपमा गर्नुपर्नेछ।
- विद्यार्थीहरूले सिकेको सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञानको मूल्यांकन सम्बन्धित प्रशिक्षकले मौखिक वा लिखित परीक्षाद्वारा गर्नुपर्नेछ।
- विद्यार्थी सफल हुन प्रयोगात्मक र सैद्धान्तिक दुबै मूल्यांकन गरी कम्तीमा ६० प्रतिशत अंक प्राप्त गर्नुपर्नेछ।
- परीक्षा सम्बन्धित विद्यालयले नै लिनुपर्नेछ।

प्रमाण-पत्र प्रदान:

यो पाठ्यक्रम अनुसार सञ्चालित तालिम सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्ने विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयले प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ।

प्रशिक्षण सम्बन्धी सुझाव:

१. प्रशिक्षण पूर्व पाठ्यक्रम पूर्णरूपमा अध्ययन गरी पाठयोजना तयार गर्ने, गराउने।
२. प्रश्नोत्तर सत्र (Question Answer session) को व्यवस्था गर्ने।
३. ८० प्रतिशत समय अभ्यासको लागि छुट्याउने।
४. पाठ्यक्रमको बारेमा विद्यार्थीहरूलाई जानकारी गराउने।
५. विद्यार्थी स्पष्ट नहुन्जेलसम्म प्रशिक्षकले सैद्धान्तिक विषयवस्तुलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट प्रशिक्षण गर्ने र सीप प्रदर्शन गर्ने।
६. सिकारूलाई सीप अभ्यास गर्नु पूर्व व्यक्तिगत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, औजार, उपकरण प्रयोग तथा सुरक्षा अनिवार्य र सुनिश्चित गर्ने, गराउने।
७. पर्याप्त अभ्यास गराउने।
८. विद्यार्थीहरूलाई अन्तर्क्रिया गर्न प्रोत्साहित गर्ने।
९. विद्यार्थी केन्द्रित सिकाइ पद्धति अवलम्बन गर्ने।
१०. विद्यार्थीहरूलाई पर्याप्त सिकाइ सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने।
११. प्रशिक्षण तथा अभ्यासको समयमा हर समय प्रशिक्षक उपलब्ध हुने।
१२. विद्यार्थीहरूलाई नियमित उपस्थितिको लागि प्रोत्साहन गर्ने र उनीहरूको हाजिरि अभिलेख राख्ने।
१३. अभ्यासको क्रममा आवश्यकता अनुसार पृष्ठपोषण दिने।
१४. सिकारूले सीप सिकाइको क्रममा उत्पादन गरेको बस्तु भए त्यसको मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने।
१५. तालिममा स्रोत साधनको उचित सदुपयोग गर्ने र मितव्ययी तवरले अभ्यास गराउने।

पाठ्यक्रम संरचना (Curriculum Structure)

सीपमूलक तालिमको नाम: चित्रकला र मूर्तिकला

समय (Duration): सैद्धान्तिक १८ घण्टा + व्यावहारिक ७२ घण्टा = ९० घण्टा

मोड्युल #	शिर्षक	स्वभाव	सैद्धान्तिक (सै)	व्यावहारिक (व्या)	जम्मा
मोड्युल १	परिचय (Introduction)	सै	१६.०	-	१६.०
मोड्युल २	कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)	सै + व्या	३.०	१६.५	१९.५
मोड्युल ३	माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)	सै + व्या	३.५	२७.०	३०.५
			२२.५	४३.५	६६
परियोजना कार्य					२४
				जम्मा	९०

मोड्युल १: परिचय (Introduction)

विवरण (Description): यस मोड्युलमा पेशाको विषयमा र गर्नपर्ने कार्यहरूको संक्षिप्त जानकारी, पेशाको मर्यादा, पेशामा रहेर “गर्न हुने” र “गर्न नहुने” कार्यहरू र प्रयोग हुने आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू साथै कला र डिजाइनको आधारभूत कुराहरू साथसाथै परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing), छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques) र बिभिन्न बस्तुअनुसारको sculpting प्रविधिहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcome): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू पेशाको विषयमा र यस पेशा अन्तर्गत गर्नपर्ने कार्यहरू, पेशाको मर्यादा, पेशामा रहेर “गर्न हुने” र “गर्न नहुने” कार्यहरू र प्रयोग हुने आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू साथै कला र डिजाइनको आधारभूत कुराहरू साथसाथै परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing), छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques) र बिभिन्न बस्तुअनुसारको sculpting प्रविधिहरू सम्बन्धी विषयवस्तुमा जानकारी हुनेछन्।

विषयवस्तु

१. पेशाको पृष्ठभूमी, परिभाषा, कार्यक्षेत्र, महत्व र सम्भावनाबारे जानकारी।
२. पेशाको मर्यादा, पेशामा रहेर “गर्न हुने” र “गर्न नहुने” कार्यहरूको बारेमा जानकारी।
३. पेशा अन्तर्गत गरिने कार्यहरूको बारेमा संक्षिप्त जानकारी।
४. पेशामा प्रयोग हुने औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको परिचय तथा पहिचान।
५. कला र डिजाइनको आधारभूत कुराहरू
६. आधारभूत आकारहरू (basic shapes) र त्यसको चित्रण
७. परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)
८. चित्रकलामा प्रकाश र छायाँको बुझाइ र यिनीहरूको महत्व
९. माटोको परिचय र प्रकारहरू
१०. माटो चाल्ने र मुछ्ने विधि
११. माटो बाट Pinch Pot, Coil Pot र Slab Sculpture बनाउने पार्ने तरिका
१२. माटो बाट Hollow Sculpture र Bust Sculpture बनाउने तरिका
१३. माटोको भाँडो kiln मा राखेर firing गर्ने विधि
१४. माटोको मुर्तिहरूमा glazing गर्ने विधिहरू सम्बन्धि जानकारी
१५. मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग

समय (Duration): १६ घण्टा

मोड्युल २: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

विवरण (Description): यस मोड्युलमा कागजमा गरिने आधारभूत चित्रकला सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcome): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरूले कागजमा आधारभूत चित्रहरू बनाउन सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

- कार्यक्षेत्र तयार गर्ने।
- आधारभूत आकारहरू (basic shapes) को चित्रण।
- परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)।
- स्थिर जीवन (still life) वस्तुहरूको चित्रण।
- मानव चित्रण (Human Figure Drawing)।
- जनावरहरूको चित्रण (Animal drawing)।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ३.० घण्टा + व्यावहारिक १६.५ घण्टा = १९.५ घण्टा

Module: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

Task 1: कार्यक्षेत्र तयार गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> आवश्यक जानकारी लिने। कार्यस्थल छनौट गर्ने। आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। कार्यक्षेत्रमा भएका अवरोधहरू हटाउने। कार्यक्षेत्रको प्रकृति हेरी पर्याप्त प्रकाशको व्यवस्था गर्ने। कार्यस्थलमा काम भैरहेको छ भन्ने सूचना टाँस गर्ने। कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल, उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कार्यक्षेत्र तयार गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> कार्यस्थलमा अवरोध नभएको र पर्याप्त प्रकाश भएको। कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>कार्यस्थल</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय <p>कार्यक्षेत्र तयार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials)

कागज, पेन्सिल, Charcoal, graphite pencils, erasers, sharpeners Rulers, protractors, compasses, Safety goggles

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।

Module: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

Task 2: आधारभूत आकारहरूको चित्र बनाउने (Drawing of basic shapes)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्यस्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने। ४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. एउटा खाली सेतो कागज र पेन्सिल लिने। ६. कुनै एउटा आकार (सर्कलहरू, वर्गहरू, र त्रिकोणहरू जस्ता साधारण आकारहरू) बनाउन सुरुवात गर्ने, जसका लागि पेन्सिल प्रयोग गरी संकेत खिचेर सुरुवात गर्ने। ७. पेन्सिल प्रयोग गरेर आकारको outline हल्का रूपमा कोर्ने। ८. outline सोचे जस्तो बने पछि त्यसलाई देखिने बनाउन रेखाहरूलाई गाढा पारेर कोर्ने। सीधा रेखाहरू बनाउन ruler वा compass प्रयोग गर्न सकिन्छ। ९. आकारमा छायाँ (shade) चाहिने क्षेत्रहरूमा हल्का छाया गर्न पेन्सिल प्रयोग गर्ने र धेरै गाढा (dark) भएका क्षेत्रहरूलाई उज्यालो बनाउन इरेजर पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ। १०. बनाइसेको आकारमा चाहना अनुसार अरु सजावट र रंगहरूको प्रयोग गर्ने। ११. एउटा आकार बनाइसकेपछि त्यसै गरि अन्य आकारहरू बनाउदै जाने। १२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने। १३. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, कागजमा आधारभूत आकारहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आधारभूत आकारहरूको चित्र बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उचित अनुपात र छायांकन सहित विभिन्न आकारहरू (सर्कलहरू, वर्गहरू, र त्रिकोणहरू जस्ता साधारण आकारहरू) राम्रो संग बनाइएको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>आकार:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • महत्व • बनावट • बनाउने विधि <p>सामग्री:</p> <ul style="list-style-type: none"> • पेन्सिल वा कलम कसरी समात्ने र प्रयोग गर्ने <p>Techniques for creating lines, shading, and texture</p> <p>Basic principles of composition, including balance, contrast, and unity.</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Plain White paper, पेन्सिल, Charcoal, graphite pencils, erasers, sharpeners, Rulers, protractors, compasses, Books on drawing techniques, Safety goggles, apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- Safety goggles र apron अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- चित्र बनाउदा मुखमा केही नराख्ने।

Module: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

Task 3: परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ४.५ घण्टा = ५.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> आवश्यक जानकारी लिने। कार्यस्थल छनौट गर्ने। आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। तेर्सो (Horizontal) रेखा बनाउनुहोस्। यो तेर्सो रेखाले दर्शकको आँखाको level कायम गर्छ। It determines the height of objects in the drawing and the angle of their convergence. Vanishing points निर्धारण गर्नुहोस्। यो तेर्सो रेखामा रहेको बिन्दु हो जहाँ समानान्तर रेखाहरू मिल्दोजुल्दो देखिन्छ। In one-point perspective, all parallel lines converge at a single vanishing point, while in two-point perspective, they converge at two different vanishing points. आधारभूत आकारहरू (basic shapes) बनाउनुहोस्। Draw the basic shapes of the objects in the scene, using straight lines and basic geometric shapes. Use the vanishing point(s) to determine the correct angles and sizes of the objects. विवरणहरू थप्नुहोस् (Add details) आधारभूत आकारहरू ठाउँमा भएपछि, वस्तुहरूमा विवरणहरू थप्नुहोस्, जस्तै झ्याल, ढोका र अन्य विवरणहरू। प्रकाश स्रोत निर्धारण गर्नुहोस्। चित्रमा प्रकाश स्रोत कहाँबाट आउँदैछ भनेर निर्धारण गर्नाले यसले छाँयाको स्थान निर्धारण गर्छ। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, चित्र वा दृश्य</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> उचित परिप्रेक्ष्यको शुद्धता (accuracy of perspectives), अनुपात र मापन (proportions and Scale), छायांकन (shading) र प्रकाश स्रोत, स्पष्टता र विवरण सहित विभिन्न अन्तिम दृश्य वा चित्र बनाइएको। कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>आकार:</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय प्रकार महत्व बनावट बनाउने विधि <p>प्रकाश र छायाँ: प्रकाश र छायाँको बुझाइ, प्रकाश स्रोतको स्थान, प्रकाशको दिशा, र आकार र गहिराइमा छायाँको प्रभावहरू सहित।</p> <p>सामग्री:</p> <ul style="list-style-type: none"> पेन्सिल वा कलम कसरी समाल्ने र प्रयोग गर्ने विभिन्न चित्रकलाका उपकरणहरू र तिनीहरूका गुणहरूको ज्ञान। <p>आधारभूत आकारहरू को चित्र बनाउने (Drawing of basic shapes), (छायांकन shading), and texture परिप्रेक्ष्य (Perspective) drawing techniques,</p>

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१०. वस्तुहरूलाई छाया पार्ने। Shade the objects: Use shading techniques such as hatching, cross-hatching, stippling, or blending to add depth and dimension to the objects. Shade areas of the objects that are furthest from the light source with darker values, and areas closer to the light source with lighter values.</p> <p>११. हाइलाइट गर्ने (add highlights) : वस्तुहरूमा हाइलाइट गर्न इरेजर वा सेतो पेन्सिल प्रयोग गर्ने। This will create the illusion of reflective surfaces and make the objects appear more realistic.</p> <p>१२. Refine र adjust गर्ने। Review your drawing and make any necessary adjustments or refinements to ensure that the perspective and shading are accurate and consistent throughout the drawing.</p> <p>१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने।</p> <p>१४. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>१५. कार्य सम्पादन अभिलेख गर्ने।</p>		including one-point, two-point, and three-point perspective.

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Plain White paper, पेन्सिल, graphite pencils, erasers, sharpeners, Rulers, protractors, compasses, Shading tools, Safety goggles, apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- Safety goggles र apron अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- चित्र बनाउदा मुखमा केही नराख्ने।

Module: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

Task 4: स्थिर जीवन (still life) वस्तुहरूको चित्रण

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्यस्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. एउटा खाली सेतो कागज र पेन्सिल लिने। ६. बिभिन्न स्थिर जिवन (Still life) बस्तुहरू जस्तै: ढुंगा, पहाड, घर आदि चित्रहरू पेन्सिल प्रयोग गरेर आकारको outline हल्का रूपमा कोर्ने। ७. outline सोचे जस्तो बने पछि त्यसलाई देखिने बनाउन रेखाहरूलाई गाढा पारेर कोर्ने। सीधा रेखाहरू बनाउन rural वा compass प्रयोग गर्न सकिन्छ। ८. Shading techniques प्रयोग गरेर आकृतिमा छायांकन गर्ने। ९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने। १०. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। ११. कार्य सम्पादन अभिलेख गर्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, कागजमा स्थिर जीवन (still life) वस्तुहरूको चित्रण</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): स्थिर जीवन (still life) वस्तुहरूको चित्र बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उचित अनुपात र छायांकन सहित विभिन्न बस्तुहरूको चित्र राम्रो संग बनाइएको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>आकार:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • महत्व • बनावट • बनाउने विधि <p>सामग्री:</p> <ul style="list-style-type: none"> • पेन्सिल वा कलम कसरी समात्ने र प्रयोग गर्ने <p>आधारभूत आकारहरू को चित्र बनाउने प्रविधिहरू (Techniques of drawing of basic shapes)</p> <p>परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Plain White paper, पेन्सिल, graphite pencils, erasers, sharpeners, Rulers, protractors, compasses, Shading tools, Safety goggles, apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- Safety goggles र apron अनिवार्य प्रयोग गर्ने
- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- चित्र बनाउदा मुखमा केही नराख्ने।

Module: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

Task 5: मानव चित्रण (Human Figure Drawing)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ४.५ घण्टा = ५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्यस्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. एउटा खाली सेतो कागज र पेन्सिल लिने। ६. Figure को समग्र मुद्रा र स्थिति (pose and positioning) स्थापना गर्न स्टिक फिगरहरू कोरेर सुरु गर्ने। ७. शरीरको आधारभूत संरचना सिर्जना गर्न स्टिक फिगरमा आकारहरू (Shapes) थप्ने। ८. आकारहरू Refine गर्ने र figure हरूमा अन्य विवरणहरू जस्तै मांसपेशी वा कपडा थप्ने। ९. outline सोचे जस्तो बने पछि त्यसलाई देखिने बनाउन रेखाहरूलाई गाढा पारेर कोर्ने। सीधा रेखाहरू बनाउन ruler वा compass प्रयोग गर्न सकिन्छ। १०. Shading techniques प्रयोग गरेर आकृतिमा छायांकन गर्ने। ११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने। १२. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १३. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, कागजमा मानव चित्रण (Human Figure Drawing)</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मानव Figure को चित्र बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● उचित अनुपात र छायांकन सहित विभिन्न बस्तुहरूको चित्र राम्रो संग बनाइएको। ● कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>आकार:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● महत्व ● बनावट ● बनाउने विधि <p>सामग्री:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पेन्सिल वा कलम कसरी समात्ने र प्रयोग गर्ने <p>आधारभूत आकारहरू को चित्र बनाउने प्रविधिहरू (Techniques of drawing of basic shapes)</p> <p>परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Plain White paper, पेन्सिल, graphite pencils, erasers, sharpeners, Rulers, protractors, compasses, Shading tools, Safety goggles, apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- Safety goggles र apron अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- चित्र बनाउदा मुखमा केही नराख्ने।

Module: कागजमा आधारभूत चित्रकला (Basic Drawing on Papers)

Task 6: जनावरहरूको चित्रण (Animal drawing)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्यस्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. एउटा खाली सेतो कागज र पेन्सिल लिने। ६. Animal Figure को समग्र मुद्रा र स्थिति (pose and positioning) स्थापना गर्न स्टिक फिगरहरू कोरर सुरु गर्ने। ७. शरीरको आधारभूत संरचना सिर्जना गर्न स्टिक फिगरमा आकारहरू (Shapes) थप्ने। ८. आकारहरू Refine गर्ने र figure हरुमा अन्य विवरणहरू जस्तै मांसपेशी वा सीड थप्ने। ९. outline सोचे जस्तो बने पछि त्यसलाई देखिने बनाउन रेखाहरूलाई गाढा पारेर कोर्ने । सीधा रेखाहरू बनाउन ruler वा compass प्रयोग गर्न सकिन्छ। १०. Shading techniques प्रयोग गरेर आकृतिमा छायांकन गर्ने। ११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने। १२. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १३. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, कागजमा जनावरहरूको चित्रण (Animal drawing)</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जनावरहरूको चित्र बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उचित अनुपात र छायांकन सहित विभिन्न बस्तुहरूको चित्र राम्रो संग बनाइएको । • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>आकार:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • महत्व • बनावट • बनाउने विधि <p>सामग्री:</p> <ul style="list-style-type: none"> • पेन्सिल वा कलम कसरी समात्ने र प्रयोग गर्ने <p>आधारभूत आकारहरू को चित्र बनाउने प्रविधिहरू (Techniques of drawing of basic shapes)</p> <p>परिप्रेक्ष्य चित्रकला (Perspective drawing) र छायांकन प्रविधिहरू (shading techniques)</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Plain White paper, पेन्सिल, graphite pencils, erasers, sharpeners, Rulers, protractors, compasses, Shading tools, Safety goggles, apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- Safety goggles र apron अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- चित्र बनाउदा मुखमा केही नराख्ने।

मोड्युल ३: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)

विवरण (Description): यस मोड्युलमा माटो बाट आधारभूत मूर्तिकलाको डिजाइन गर्ने सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcome): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरूले माटो बाट विभिन्न साधारण मूर्तिहरू बनाउन सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

- माटो तयार पार्ने।
- Pinch Pot तयार पार्ने। Creating a pinch pot
- Coil pot तयार पार्ने। Creating a coil pot
- Slab sculpture तयार पार्ने। Creating slab sculpture
- Hollow Sculpture तयार पार्ने। Creating Hollow Sculpture
- Bust Sculpture तयार पार्ने। Creating Bust Sculpture

समय (Duration): सैद्धान्तिक ३.५ घण्टा + व्यावहारिक २६.० घण्टा = २९.५ घण्टा

Module: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)

Task 1: माटो तयार पार्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ३.५ घण्टा = ४.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> आवश्यक जानकारी लिने। कार्यस्थल छनौट गर्ने। आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। सर्बप्रथम, राम्रो माटो फेला पार्न सक्ने स्थान पहिचान गर्ने। त्यसका लागि खुला माटो भएको क्षेत्रहरू खोज्ने जस्तै नदीको किनार, स्ट्रिम बेड, वा पानी बगेको अन्य क्षेत्रहरू। थोरै माटो हातमा लिएर र आफ्नो औंलाहरू बीचमा माटोको परिक्षण गर्ने। परिक्षण बाट चिल्लो र हातमा टाँसिएको माटो लिने। माटोलाई बेल्ला (shovel) वा अन्य खन्ने उपकरणले जमिनबाट खनेर सङ्कलन गर्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, तयार माटो</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): माटो तयार पार्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> माटोमा चट्टान वा अन्य मिसावट नभएको। धेरै भिजेको वा धेरै सुख्खा नभएको माटो। माटो राम्ररी मुछिएको र हावा बुलबुले मुक्त भएको। 	<p>माटो</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय प्रकार प्रयोग पहिचान गर्ने बिधि माटोको अशुद्धता <p>माटो चाल्ने र मुछ्ने बिधि</p> <p>मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग</p>

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>९. माटो सङ्कलन गरेपछि चट्टान वा जरा जस्ता अन्य बस्तुहरू माटो बाट हटाउन त्यसलाई चाल्ने। यो गर्नका लागि, माटोलाई पानीसँग मिलाउने र यसलाई राम्रो जाली, स्क्रिन वा छल्नी को प्रयोग गरेर एउटा भाडोमा खन्याउने।</p> <p>१०. अशुद्धताहरू फिल्टर गरिसकेपछि, माटो-पानीको मिश्रणलाई धेरै घण्टा वा रातभर छोडिदिने।</p> <p>११. एक पटक माटो बसेपछि, सावधानीपूर्वक सबै पानी बाहिर फाल्ने/खन्याउने।</p> <p>१२. बाँकी अशुद्धता हटाउन र माटोको कार्य क्षमता सुधार गर्न हात वा रोलिङ पिन प्रयोग गरि माटोलाई राम्ररी मुछ्ने।</p> <p>१३. माटो मुछेपछि (kneading) यसलाई प्रयोग गर्नु अघि आंशिक रूपमा सुक्न दिने।</p> <p>१४. काम गर्न तयार भएको माटोलाई ओसिलो ठाउँमा सुरक्षित तरिकाले राख्ने।</p> <p>१५. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने।</p> <p>१६. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>१७. कार्यसम्पादन अभिलेख गर्ने।</p>	<ul style="list-style-type: none"> माटोलाई इच्छित आकार अनुसार मोल्ड गर्न योग्य भएको। Molding गर्न योग्य माटोलाई सुरक्षित तरिकाले राखिएको। कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Shovel and digging tools, pots, माटो चाल्नी, पानी, masks, gloves, head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- माटो सङ्कलन गर्दा विभिन्न गहिराइबाट माटो सङ्कलन गर्ने प्रयास गर्ने, किनकि विभिन्न गहिराइमा पाइने माटोमा फरक गुणहरू हुन सक्छन्।
- एक पटक माटो बसेपछि पानी बाहिर फाल्ने/खन्याउने क्रममा माटो पानी सँगै खेर जान बाट रोक्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

Module: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)

Task 2: Pinch Pot तयार पार्ने। Creating a pinch pot

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ३.५ घण्टा = ४.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्यस्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. मुखेर तयार परिएको हावाको बुलबुले नभएको अलिकति माटोको टुक्रा (बेसबल साइज) लिने। ६. चिल्लो बनाउनको लागि हातमा राखेर माटोको डल्लो घुमाउने। ७. माटोको डल्लोलाई एक हातमा सामाएर डल्लोको केन्द्रमा अर्को हातको औंलाले थिच्ने। ८. आफ्नो हातमा डल्लो घुमाउँदै केन्द्र बाट बाहिर तान्दै त्यसलाई बिस्तारै कचौरा Pinch Pot को आकार दिने। ९. भाँडो (Pot) को भित्ताहरू प्रयाप्त मोटो राख्ने र भित्ताहरू support दिन base बाक्लो छोड्ने। १०. भाँडो इच्छित आकारमा नपुग्दासम्म तान्न जारी राख्ने। ११. आफ्नो औंलाहरू वा मोडलिङ उपकरणको प्रयोगले खस्रो या उठेको भागहरू मिलाउदै जाने। १२. भाँडोको आकारलाई चिल्लो र राम्रो पार्न काठ वा प्लास्टिकको रिब (Rib) को प्रयोग गर्ने। १३. चाहिएको खण्डमा माटोको थप वा texture राख्न माटोको थप टुक्राहरू slip को प्रयोगले लिने। १४. कुनै पनि सजावट थप्नु वा किनाराहरू काट्नु अघि भाँडोलाई सतह कडा नभए सम्म सुक्न दिने। १५. एकपटक भाँडो पूर्णतया सुख्खा भएपछि यसलाई klin मा राखेर जलाउने र glaze गर्ने। १६. तयार भैसकेको भाँडोलाई सुरक्षित साथ handle गर्ने। १७. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने। १८. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १९. कार्यसम्पादन अभिलेख गर्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, तयार Pinch Pot</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Pinch Pot तयार पार्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● उपयुक्त आकार र texture भएको pinch pot तयार गरिएको। ● तयार भएको भाँडोको कुनै crack हरू नभएको। ● प्रयोग भएका उपकरण र औजारहरू राम्रो संग सफा गरिएको। ● कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>माटो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● प्रयोग ● पहिचान गर्ने बिधि ● माटोको अशुद्धता <p>माटोको भाँडो kiln मा राखेर firing गर्ने बिधि</p> <p>माटोको डल्लो pinching गर्ने बिधि</p> <p>Pinch Pot बनाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू</p> <p>मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Clay Knife, Rib, Slip, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

<p>Module: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)</p> <p>Task 3: Coil pot तयार पार्ने। Creating a coil pot</p>		
<p>समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ४.० घण्टा = ४.५ घण्टा</p>		
कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्यस्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. मुछेर तयार परिएको हावाको बुलबुले नभएको अलिकति माटोको टुक्रा लिने। ६. यसलाई हातले बटोरेर coil को आकार दिने। ७. भाँडोको स्थिर base बनाउन गर्न कोइलको bottom समतल (flatten) गर्ने। ८. प्रत्येक coil लाई औंलाहरूले किनारहरू मिलाएर जोड्दै पहिलो coil को माथि अरु coil हरू थप्ने। ९. भाँडो उचाई चाहे अनुसारको बनाउन अरु coil हरू थप्दै जाने। १०. Clay Knife को प्रयोग गरि भाँडोको सतह लाई समान बनाउने। ११. भाँडोको सतहलाई sponge को प्रयोग गरेर पानी थप्दै चिल्लो बनाउने। १२. कुनै पनि सजावट थप्नु वा किनाराहरू काट्नु अघि भाँडोलाई सतह कडा नभए सम्म सुक्न दिने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, तयार Coil Pot</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Coil Pot तयार पार्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपयुक्त आकार, इच्छित उचाइ र चौडाइ र texture भएको Coil pot तयार गरिएको। • भाँडोको चिल्लो र समान coil हरू • तयार भएको भाँडोको कुनै crack हरू नभएको • प्रयोग भएका उपकरण र औजारहरू राम्रो संग सफा गरिएको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>माटो</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • प्रयोग • पहिचान गर्ने बिधि • माटोको अशुद्धता <p>माटोको भाँडो kiln मा राखेर firing गर्ने बिधि</p> <p>माटोको डल्लो coiling गर्ने बिधि</p> <p>Coil Pot बनाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू</p> <p>मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग</p>

<p>२०. एकपटक भाँडो पूर्णतया सुख्खा भएपछि यसलाई klin मा राखेर जलाउने र glaze गर्ने।</p> <p>२१. तयार भैसकेको भाँडोलाई सुरक्षित साथ handle गर्ने।</p> <p>२२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने।</p> <p>२३. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>२४. कार्यसम्पादन अभिलेख गर्ने।</p>		
--	--	--

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Clay Knife, Sponge, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

Module: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)

Task 4: Slab sculpture तयार पार्ने। Creating a slab sculpture

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ४.० घण्टा = ४.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. मुछेर तयार परिएको हावाको बुलबुले नभएको अलिकति माटोको टुक्रा (बेसबल साइज) लिने। ६. हातले डल्लोलाई बाक्लो प्यानकेक आकारमा समतल गर्ने। ७. Slab भरि समान मोटाई हुने किसिमले रोलिङ पिनको प्रयोग गरि इच्छित मोटाईमा माटो रोल आउट गर्ने। ८. किनारहरू सीधा र समान हुने गरि स्ल्याबलाई Clay knife र Ruler को प्रयोग गरि इच्छित आकारमा काट्ने। ९. Sculpting tools र घरायसी वस्तुहरूको प्रयोग गरि स्ल्याबको सतहमा बनावट वा डिजाइनहरू थप्ने। स्ल्याब समतल र समान राख्न सुनिश्चित गर्ने। १०. Slab लाई झुकाएर र त्रि-आयामी आकार सिर्जना गरि slab लाई आकार दिने। ११. माटो थप्न चाहेमा तिनीहरूलाई स्ल्याबमा जोड्न स्लिप (पानीमा मिसाइएको माटो) प्रयोग गर्ने। औंलाहरू वा उपकरणले किनाराहरू चिल्लो पार्ने। १२. मूर्तिलाई kiln मा फायर गर्नु अघि यसलाई पूर्ण रूपमा सुकाउने। १३. एकपटक मूर्ति पूर्णतया सुख्खा भएपछि यसलाई klin मा राखेर जलाउने र glaze गर्ने। १४. तयार भैसकेको मूर्तिलाई सुरक्षित साथ handle गर्ने। १५. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। १६. प्रयोग गरिएको उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, तयार Slab sculpture</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Slab sculpture तयार पार्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपयुक्त आकार, इच्छित उचाइ र चौडाइ र texture भएको slab sculpture तयार गरिएको। • Slab को चिल्लो र समान सतह • तयार भएको भाँडोको कुनै crack हरू नभएको • प्रयोग भएका उपकरण र औजारहरू राम्रो संग सफा गरिएको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>माटो</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • प्रयोग • पहिचान गर्ने बिधि • माटोको अशुद्धता <p>माटोको भाँडो kiln मा राखेर firing गर्ने बिधि</p> <p>Slab sculpture बनाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू</p> <p>मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Clay Knife, Sculpting tools, Clay Roller, Ruler, Slab, Sponge, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

Module: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)

Task 5: Hollow Sculpture तयार पार्ने। Creating Hollow Sculpture

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ५.५ घण्टा = ६.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. पहिले सेतो काजगमा पेन्सिलले बनाउन चाहेको मूर्तिको डिजाइन कोर्ने र यसको योजना बनाउने। ६. मुछेर तयार परिएको हावाको बुलबुले नभएको अलिकति माटो लिने र माटोको रोलर प्रयोग गरेर यसलाई स्ल्याबमा रोल गर्ने। ७. मूर्तिको base को लागि आकार काट्ने र माटोको coil बनाएर किनाराहरू वरिपरि घुमाउने। ८. मूर्तिको पर्खालहरू सिर्जना गर्न माटोको स्ल्याब काटेर त्यसलाई base वरिपरि बेर्ने थप माटो काट्न गर्न Clay cutter को प्रयोग गरि किनारहरू सँगै मिलाउदै जाने। ९. पर्खालहरू पूरा भएपछि, clay cutter को प्रयोगले मूर्तिको माथि एउटा प्वाल बनाउनेर भित्रबाट अतिरिक्त माटो हटाउदै hollow बनाउने। 	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, तयार Hollow sculpture</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Hollow sculpture तयार पार्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपयुक्त आकार, इच्छित उचाइ र चौडाइ र texture भएको hollow sculpture तयार गरिएको। • मूर्तिको चिल्लो र समान सतह • तयार भएको मूर्ति कुनै crack हरु नभएको। 	<p>माटो</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • प्रयोग • पहिचान गर्ने बिधि • माटोको अशुद्धता <p>माटोको भाँडो kiln मा राखेर firing गर्ने बिधि</p> <p>Hollow sculpture बनाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू</p> <p>मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग</p>

<p>१०. मूर्तिको भित्र र बाहिर दुवै माटोलाई Sponge र औंलाहरूको प्रयोग गरेर मूर्तिको आकार दिने र चिल्लो बनाउने।</p> <p>११. मूर्तिलाई kiln मा फायर गर्नु अघि यसलाई पूर्ण रूपमा सुकाउने।</p> <p>१२. एकपटक मूर्ति पूर्णतया सुख्खा भएपछि यसलाई kiln मा राखेर जलाउने र glaze गर्ने।</p> <p>१३. तयार भैसकेको मूर्तिलाई सुरक्षित साथ handle गर्ने।</p> <p>१४. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>१५. प्रयोग गरिएको उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>१६. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • प्रयोग भएका उपकरण र औजारहरू राम्रो संग सफा गरिएको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	
---	--	--

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Clay Knife, Clay Cutter, Rib, Clay Roller, Sculpting tools, Ruler, Slab, Sponge, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

Module: माटो बाट साधारण मूर्तिहरूको डिजाइन (Simple Sculpture with Clay)

Task 6: Bust Sculpture तयार पार्ने। Creating Bust Sculpture

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक ६.५ घण्टा = ७.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने।</p> <p>२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।</p> <p>३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।</p> <p>४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।</p> <p>५. पहिले सेतो काजगमा पेन्सिलले बनाउन चाहेको Bust को डिजाइन कोर्ने र यसको योजना बनाउने।</p>	<p>अवस्था (Condition): कार्यस्थल, तयार Bust sculpture</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Bust sculpture तयार पार्ने।</p>	<p>माटो</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • प्रयोग • पहिचान गर्ने बिधि • माटोको अशुद्धता

<ol style="list-style-type: none"> ६. अन्तिम मूर्तिको आकारसँग समानुपातिक हुने गरि तारको एक साधारण संरचना वा ढाँचा बनाउने। ७. मुखेर तयार गरिएको हावाको बुलबुले नभएको अलिकति माटो लिने। ८. टाउको र घाँटीको बाट सुरु गर्दै तार संरचनामा माटो राखेर निर्माण सुरु गर्ने। ९. Sculpting tools प्रयोग गरि माटो थप्दै वा घटाउदै टाउको र घाँटीको आकारलाई सुन्दर बनाउदै लग्ने। १०. काँध र माथिल्लो छातीको भाग बनाउदै बिस्तारै तल्लो छाती र पेटमा काम गर्ने। ११. आँखा, नाक, मुख र कान सहित अनुहारको विवरणहरू सुन्दर पाउँदै लैजाने। १२. स्पन्ज वा मूर्ति बनाउने औजारहरू प्रयोग गरेर मूर्तिको खस्रो वा नराम्रो क्षेत्रहरू हटाउने। १३. माटोको साना टुक्राहरू थपेर वा छुट्टै माटोको स्ल्याब प्रयोग गरी टाउकोमा जोडेर कपाल बनाउने। १४. अन्तिम विवरणहरू जस्तै कपडा वा सामानहरू थप्दै मूर्तिलाई सुन्दर बनाउदै लैजाने। १५. मूर्तिलाई kiln मा फायर गर्नु अघि यसलाई पूर्ण रूपमा सुकाउने। १६. एकपटक मूर्ति पूर्णतया सुख्खा भएपछि यसलाई klin मा राखेर जलाउने र glaze गर्ने। १७. तयार भैसकेको मूर्तिलाई सुरक्षित साथ handle गर्ने। १८. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। १९. प्रयोग गरिएको उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। २०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपयुक्त आकार, इच्छित उचाइ र चौडाइ र texture भएको Bust sculpture तयार गरिएको। • मूर्तिको चिल्लो र समान सतह • तयार भएको मूर्ति कुनै crack हरू नभएको • प्रयोग भएका उपकरण र औजारहरू राम्रो संग सफा गरिएको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>माटोको भाँडो kiln मा राखेर firing गर्ने बिधि</p> <p>Bust sculpture बनाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू</p> <p>मूर्तिकला सम्बन्धित औजार र उपकरणहरूको सहि प्रयोग</p>
---	--	---

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Clay Knife, Clay Cutter, Rib, Clay Roller, Sculpting tools, Ruler, Slab, Sponge, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

परियोजना १

विवरण (Description): यस परियोजना कार्यमा एउटा मानव चित्रण (Human Figure Drawing) गर्ने कार्यहरू समावेश गरिएका छन्।

परिणाम (Outcome): यस परियोजना सम्पन्न गरे पछि प्रशिक्षार्थीहरूले दिइएको तस्बिर हेरेर त्यसलाई कगजमा चित्रण गर्न सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

- मानव शरीरको चित्र बनाउने
- चित्रलाई छायांकन गर्ने

समय (Duration): ८ घण्टा

निर्देशन (Direction)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> आवश्यक जानकारी लिने। कार्य स्थल छनौट गर्ने। आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। बिभिन्न ब्यक्तिहरूको तस्बिर दिएर उक्त तस्बिर बमोजिम कागजमा चित्र तयार गर्ने। बनेको तस्बिरमा छायांकन गर्ने। अन्तिम चित्र देखाएर प्रशिक्षकको सुझावहरू लिने। परियोजना कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। परियोजना कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): परियोजना कार्य स्थल, मानव चित्र</p> <p>परियोजना (Project): मानव शरीरको चित्र बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> उचित अनुपात र छायांकन सहित विभिन्न बस्तुहरूको चित्र राम्रो संग बनाइएको। दिइएको परियोजना निर्धारित समयमा सम्पन्न गरेको। कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>परियोजना गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Plain White paper, पेन्सिल, graphite pencils, erasers, sharpeners, Rulers, protractors, compasses, Shading tools, Safety goggles, apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- Safety goggles र apron अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- प्रयाप्त प्रकाश भएको कार्यस्थलको चयन गर्ने।
- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने र चित्र बनाउदा मुखमा केही नराख्ने।

परियोजना २

विवरण (Description): यस परियोजना कार्यमा कुनै एउटा जनावरको चित्र बनाई, चित्रको आधारमा मूर्ति बनाउने कार्यहरू समावेश गरिएका छन्।

परिणाम (Outcome): यस परियोजना सम्पन्न गरे पछि प्रशिक्षार्थीहरू कुनै एउटा जनावरको चित्र बनाई, चित्रको आधारमा मूर्ति बनाउन सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

१. कुनै एउटा जनावरको चित्र बनाउने
२. चित्रको आधारमा मूर्ति बनाउने

समय (Duration): १६ घण्टा

निर्देशन (Direction)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. पहिले सेतो काजगमा पेन्सिलले बनाउन चाहेको कुनै एउटा जनावरको को डिजाइन कोर्ने र यसको योजना बनाउने। ६. अन्तिम मूर्तिको आकारसँग समानुपातिक हुने गरि तारको एक साधारण संरचना वा ढाँचा बनाउने। ७. चालेर मुछेर तयार पारिएको हावाको बुलबुले नभएको अलिकति माटो लिने। ८. टाउको र घाँटीको बाट सुरु गर्दै तार संरचनामा माटो राखेर निर्माण सुरु गर्ने। ९. Sculpting tools प्रयोग गरि माटो थप्दै वा घटाउँदै टाउको र घाँटीको आकारलाई सुन्दर बनाउँदै लम्ने। १०. शरीर, हातखुट्टाको भाग बनाउँदै बिस्तारै पछाडिको भाग र पुच्छरमा काम गर्ने। ११. आँखा, नाक, मुख र कान सहित शरीरको सबै भाग सुन्दर पाउँदै लैजाने। १२. स्पन्ज वा मूर्ति बनाउने औजारहरू प्रयोग गरेर मूर्तिको खस्रो वा नराम्रो क्षेत्रहरू हटाउने। १३. माटोको साना टुक्राहरू थपेर वा छुट्टै माटोको स्ल्याब प्रयोग गरी चाहिएको भाग जोड्ने। 	<p>अवस्था (Condition): परियोजना कार्य स्थल, जनावरको मूर्ति</p> <p>परियोजना (Project): कुनै एउटा जनावरको चित्र बनाई, चित्रको आधारमा मूर्ति बनाउने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपयुक्त आकार, इच्छित उचाइ र चौडाइ र texture भएको मूर्ति तयार गरिएको। • मूर्तिको चिल्लो र समान सतह • तयार भएको मूर्ति कुनै crack हरु नभएको • प्रयोग भएका उपकरण र औजारहरू राम्रो संग सफा गरिएको। • दिइएको परियोजना निर्धारित समयमा सम्पन्न गरेको। • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	परियोजना गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

निर्देशन (Direction)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१४. मूर्तिलाई kiln मा फायर गर्नु अघि यसलाई पूर्ण रूपमा सुकाउने। १५. एकपटक मूर्ति पूर्णतया सुख्खा भएपछि यसलाई klin मा राखेर जलाउने र glaze गर्ने। १६. तयार भैसकेको मूर्तिलाई सुरक्षित साथ handle गर्ने। १७. अन्तिम मूर्ति देखाएर प्रशिक्षकको सुझाबहरु लिने। १८. परियोजना कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। १९. उपकरण तथा औजारहरु सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। २०. परियोजना कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Clay Knife, Clay Cutter, Rib, Clay Roller, Sculpting tools, Ruler, Slab, Sponge, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials)

(२० प्रशिक्षार्थीको लागि)

व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment)

क्र.सं.	विवरण	स्पेशिफिकेशन	एकाइ	परिमाण
१.	पन्जा (Gloves)		Pcs	२२
२.	एप्रोन (Apron) वा सुरक्षा जेकेट (Safety jacket)		Pcs	२२
३.	जुता (safety boot)		Pair	२२
४.	टाउको छोप्ने टोपी (head covering cap)		Pcs	२२
५.	Safety goggles		Pcs	२२

औजार तथा उपकरण (Tools and Equipment)

क्र.सं.	विवरण	स्पेशिफिकेशन	एकाइ	परिमाण
१.	Rulers	medium	Pcs	22
२.	Compasses		Pcs	22
३.	Protractors		Pcs	22
४.	Clay tools	wooden and metal tools	set	22
५.	Clay cutter		Pcs	5
६.	Paint brushes	assorted sizes	Set	22
७.	Clay Knife		Pcs	5
८.	Clay Cutter		Pcs	5
९.	Rib		Pcs	5
१०.	Clay Roller		Pcs	5
११.	Pencil Sharpeners		Pcs	22
१२.	Sculptor		Pcs	5
१३.	Shading tools		Pcs	5
१४.	Shovel and digging tools		Pcs	5
१५.	Pots		Pcs	5

सामग्री (Materials)

क्र.सं.	विवरण	स्पेशिफिकेशन	एकाइ	परिमाण
१.	Drawing paper	11x14 inches	Rim	2
२.	Newsprint paper	18x24 inches	Pads	5
३.	Charcoal sticks	soft, medium, and hard	Set	22
४.	Charcoal pencils	soft, medium, and hard	Set	22
५.	Kneaded erasers	500gm	Pcs	22
६.	Blending stumps	(1 kg)	Pcs	22
७.	Slab		Pcs	5
८.	Water Sponge		Pcs	22
९.	Water		Lit	5
१०.	Clay		25-Pound bag	50
११.	Drawing pencils	HB, 2B, 4B, 6B	Set (including 4 pencils)	22
१२.	Sculpting wire	18 gauge	roll	22
१३.	Armature wire	16 gauge	roll	22
१४.	Plastic moulds		Pcs	5
१५.	Glazes	assorted sizes	Set	22
१६.	Kiln wash		Bag	22
१७.	माटो चाल्नी			
१८.	Acrylic paints	assorted sizes	Set	22

नोट: आवश्यक शिक्षण/प्रशिक्षण स्टेसनरी सामग्रीहरू विद्यालयमा उपलब्ध भएको नै किफायती ढंगले प्रयोग गर्ने।

मूल्याङ्कन र मार्किङ योजना (Assessment and Marking Scheme)

विवरण (Description): ९० घन्टा तालिम लिएका विद्यार्थीहरूको चित्रकला र मूर्तिकला सीपको मूल्याङ्कन विभिन्न मूल्याङ्कन साधनहरूको प्रयोग गरि गर्नुपर्नेछ। यहाँ उनीहरूको क्षमताहरू कसरी मूल्याङ्कन गर्ने तरिका र मार्किङ योजनाको बारेमा विस्तृत व्याख्या छ।

मापदण्ड वा निर्धारक (Criteria or determinants)	पूर्ण संख्या (Percentage weightage)	मूल्याङ्कन साधनहरू (Assesment Tools)	टिप्पणी (Remarks)
उपस्थिति र सहभागिता Attendance and participation	१० %	उपस्थिति रेकर्ड, शिक्षकको अवलोकन। Attendance record, teacher's observations	प्रशिक्षण कार्यक्रममा विद्यार्थीको प्रतिबद्धताको महत्त्वपूर्ण सूचकहरू उपस्थिति र सहभागिता हुन्। प्रत्येक विद्यार्थीको हाजिरी रेकर्ड कायम राखी तिनीहरूले सबै कक्षाहरूमा उपस्थित भई प्रशिक्षण सत्रहरूमा सक्रिय रूपमा भाग लिएको आधारमा अंकहरू दिनुपर्छ।
सिद्धान्त ज्ञान Theory knowledge	३० %	बहुविकल्पीय प्रश्नहरू, छोटो उत्तर प्रश्नहरू, क्वीज (Quiz) प्रश्नहरू। Multiple-choice questions, short-answer questions, Quiz Questions	विद्यार्थीको सैद्धान्तिक ज्ञानको मूल्याङ्कन गर्नको सामान्य भन्दा सामान्य लिखित परीक्षा सञ्चालन गर्नुपर्छ। धेरै लेख्नु पर्ने भन्दा पनि उनीहरूलाई मनोरंजन हुने किसिमले बहुविकल्पीय प्रश्नहरू, छोटो उत्तर प्रश्नहरू, क्वीज (Quiz) जस्ता प्रश्नहरू बाट उनीहरूको लिखित परीक्षण लिनुपर्छ। यस अन्तर्गत चित्रकला र मूर्तिकलाको विभिन्न विषयहरू जस्तै Perspective drawing, bust sculpture जस्ता विषयहरू समावेश गरि डिजाइन गरिएको हुनुपर्छ।
व्यावहारिक सीप Practical skills	५० %	व्यावहारिक परीक्षण, अवलोकन, परियोजनाको (माथि उल्लेखित) मूल्याङ्कन। Practical tests, observations, and evaluation of accomplished two projects.	व्यावहारिक सीपहरू हाउस वाइरिङ्गको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण पक्ष हो। विद्यार्थीको व्यावहारिक सीपहरू मूल्याङ्कनका लागि माथि उल्लेखित दुई ओटा परियोजनाहरूमा उनीहरूको engagement and participation, आन्तिम outcome र कत्तिको professionally गरिएको छ त्यसको आधारमा उनीहरूको मुल्यांकन गर्न सकिन्छ।
मनोवृत्ति र विशेषज्ञता Attitude and Professionalism	१० %	अवलोकन, व्यवहार र मनोवृत्तिको मूल्याङ्कन, सहकर्मी मूल्याङ्कन, आत्म-मूल्याङ्कन। Observation, evaluation of behavior and	विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूको समग्र Professionalism को आधारमा मूल्याङ्कन गरिनुपर्छ, जसमा ग्रुप कार्य, समय व्यवस्थापन, सरसफाई र Communication लाई मुख्य आधार मान्न सकिन्छ। विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूको Work pressure मा काम गर्न सक्ने

		attitude, peer evaluation, self-evaluation.	क्षमता र कार्य क्षेत्र (Work Area/Place) को वातावरणमा हुने परिवर्तनहरूसँग अनुकूलन गर्ने क्षमतामा पनि मूल्याङ्कन गरिनुपर्छ।
--	--	---	--

क्यारियर परामर्श पाठ्यक्रम (Career Counseling Curriculum)

विवरण (Description): यो करियर काउंसलिंग पाठ्यक्रम नेपाली भाषामा सरकारी स्कूलका नौ ग्रेडका विद्यार्थीहरूलाई चित्रकला र मूर्तिकलाको सीप, सिर्जनशीलता र अध्ययनको बारेमा बास्तविक जानकारी प्रदान गर्ने हो। यो पाठ्यक्रमको उद्देश्य विद्यार्थीहरूलाई चित्रकला र मूर्तिकला सम्बन्धि सीप, कला विशेषता वा उद्योग रोचक लाग्न सकोस्, जसले उनीहरूलाई भविष्यमा यसलाई पेशा बनाउने लक्ष्यमा सहयोग गर्न सक्छ भन्ने हो।

परिणाम (Outcome): यो चित्रकला र मूर्तिकला क्षेत्रमा करियर बनाउनको लागि विद्यार्थीहरूलाई आवश्यक रोचकता र जानकारीहरू प्रदान गर्ने पाठ्यक्रम हो। यस पाठ्यक्रममा निहित रहेर क्यारियर परामर्श दिईसके पछि विद्यार्थीहरूले यस सिप सँग सम्बन्धित विभिन्न क्षेत्रहरू र उनीहरूको महत्व बारेमा जानकारी प्राप्त गरेको हुनेछन्। साथै, यो पाठ्यक्रमले उनीहरूलाई यस क्षेत्रमा करियर बनाउने लागि अवसरहरू अन्वेषण गर्न, आवश्यक कुशलता र गुणधर्महरू को विकाश गर्न मद्दत गर्दछ।

निर्देशनहरू (Directions):

- यो सत्रमा एक पटकमा २० भन्दा कम विद्यार्थीहरूको हुनुपर्छ। यदि विद्यार्थी संख्यामा बढी छन् भने, तिनीहरूलाई विभिन्न समूहहरूमा विभाजन गर्न सकिन्छ।
- सबै विद्यार्थीहरूको समान सहभागिता हुने किसिमले Practical activities गराउनु पर्नेछ।

समय (Duration): २४ घण्टा

सत्र र विषयहरू	कार्य र गतिविधिहरू	समय अवधि
सत्र १: चित्रकला र मूर्तिकलाको परिचय	<p>१. आइसब्रेकर गतिविधि (५ मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> आफ्नो परिचय दिएर कार्यक्रम सुरु गर्नुहोस् र विद्यार्थीहरूलाई पनि आफ्नो परिचय उनीहरूको नाम साथसाथै उनीहरू मध्ये कस कसले कागजमा चित्र र/वा माटो या अरु कुनै सामग्री प्रयोग गरेर मूर्ति बनाएका छन् भनि सोध्नुहोस। <p>२. चित्रकला र मूर्तिकला के हो? (१० मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> चित्रकला र मूर्तिकलाको एक overview दिने। विद्यार्थीहरूलाई यस सिप सिक्नाले उनीहरूको दैनिक जिवनमा रचनात्मक बन्न कसरी मद्दत पुग्छ र भविष्यमा उनीहरूको रुचि भएमा के कस्तो क्यारियर मार्गहरू छन् त्यसको बारेमा बताउने। कसरी चित्रकला र मूर्तिकला रचनात्मकता, प्राविधिक सीप, र व्यापार ज्ञान को संयोजन हो भनेर व्याख्या गर्ने। <p>३. किन चित्रकला र मूर्तिकला ? (१० मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> चित्रकला र मूर्तिकलाको सिप र क्यारियरमा जानु को फाइदाहरू जस्तै कामको सन्तुष्टि, क्यारियर 	४५ मिनेट

	<p>उन्नति अवसरहरू, र रचनात्मकता सिप प्रस्तुत गर्ने क्षमता बारे छलफल गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● केटा होस् या केटी, दैनिक जिवनमा कस्तो कस्तो ठाउमा यो सिप प्रयोग हुन सक्छ बताउने । ● यसले हाम्रो देश र समाजमा कसरी टेवा पुर्याउछ भन्ने कुराको जानकारी दिने। ● चित्रकला र मूर्तिकलामा राम्रो नाम करियर बनाएका मानिसहरूका केही सफलताका कथाहरू प्रस्तुत गर्ने । <p>४. सिप र कौशल (१० मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● चित्रकला र मूर्तिकला सिक्न र यसमा सफल हुनको लागि आवश्यक सीपहरूको बारेमा विद्यार्थीहरू लाई सुनाउने । ● विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूको आफ्नै क्षमताहरू र उनीहरूले यी सीपहरू कसरी विकास गर्न सक्छन् भन्ने बारे सोच प्रोत्साहन दिने। <p>५. करियर मार्ग (Career Pathways) (१० मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● चित्रकला र मूर्तिकला सिकेर भविष्यमा खुल्न सक्ने नया रोजगारी तथा उधम को बारेमा जानकारी दिने। ● प्रत्येक मार्गको लागि शैक्षिक र प्रशिक्षण आवश्यकताहरूको बारेमा छलफल गर्ने । <p>६. प्रश्नोत्तर सत्र (५ मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● विद्यार्थीहरूलाई प्रश्नहरू सोध्न र तिनीहरूसँग हुन सक्ने कुनै पनि शंकाहरू स्पष्ट गर्न समय दिने। 	
<p>सत्र २: व्यावहारिक क्रियाकलापहरू</p>	<p>१. एउटा pinch pot बनाउने प्रदर्शन (३० मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● चित्रकला र मूर्तिकलाको आधारभूत सिद्धान्तहरू प्रयोग गरेर एउटा Pinch pot तयार पार्न सिकाउने। ● प्रयोग भएका उपकरणहरू र त्यसको सही प्रयोग, सवधानी र सुरक्षाको को महत्त्वको बारेमा व्याख्या गर्ने । <p>२. ह्यान्ड्स अन मेकिङ्ग (Hands-on-Making) (४५ मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● विद्यार्थीहरूलाई साना समूहहरूमा विभाजन गरि तिनीहरूलाई माथि सिकाईएको कार्य गर्न आधारभूत सामग्रीहरू र उपकरणहरू प्रदान गर्ने । ● तिनीहरूलाई पहिले प्रदर्शन गरिएको/सिकाईएको कार्य तयार गर्न लगाउने । 	<p>१ घण्टा १५ मिनेट</p>

	<ul style="list-style-type: none"> विद्यार्थीहरूलाई ग्रुपको रूपमा काम गर्न, Safety protocols follow गर्न, र जिज्ञासु भएर questions गर्ने जस्ता रचनात्मकता क्रियाकलाप गराउने र गर्न प्रोत्साहन दिने । 	
सत्र ३: समापन (Wrap -up)	<p>१. Reflection (१० मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूले यो दुई घन्टाका के सिकेका छन् र यसले उनीहरूको रुचिलाई कसरी प्रभाव पारेको छ भनेर reflection गर्न लगाउने। उनीहरूलाई चित्रकला र मूर्तिकला सिप र उद्योगमा क्यारियर बनाउने बारेमा कुनै पनि विचारहरू share गर्न प्रोत्साहन गर्ने। <p>२. प्रतिक्रिया (Feedback) (५ मिनेट)</p> <ul style="list-style-type: none"> यस session र भविष्यमा यसलाई सुधार गर्ने तरिकाहरूको बारेमा विद्यार्थीहरू सँग प्रतिक्रिया लिने । 	१५ मिनेट

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Kneaded clay, Clay Knife, Rib, Slip, Kiln, पानी, Masks, Gloves, Head caps

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल साथै औजार तथा उपकरणहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- माटो र तयारी प्रक्रियामा प्रयोग गरिने कुनै पनि रसायनबाट हातहरू जोगाउन पञ्जाहरू प्रयोग गर्ने।
- माटोको धुलो सास फेर्नबाट बच्न मास्क लगाउने।
- माटो वा रसायनको सेवनबाट बच्न माटोसँग काम गर्दा खाने वा पिउने नगर्ने।
- प्रयोग पछि औजार र उपकरणहरू राम्ररी सफा गर्ने।
- राम्रो हावायुक्त क्षेत्रमा काम गर्ने।

